

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 - 2014

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 - 2014

*Květen 2010
Ing. Daniela Lusková*

1 OBSAH

<i>Kapitola</i>	<i>strana</i>
1. Obsah	2
2. Úvod	2
3. Souhrnná zjištění z průzkumu v romské komunitě a identifikace potřeb novobydžovské romské komunity	3
4. Opatření projednáváná na pracovních skupinách a veřejném projednání	9
5. Priority	10
6. Plán aktivit, termínů a organizačního zajištění	11

2 ÚVOD

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 – 2014 vychází z národní strategických dokumentů a detailních průzkumů v romské komunitě. Situace a navržená opatření byla diskutována v komisích, pracovních skupinách i na veřejném projednání.

Koncepce je v kompletní formě k dispozici na www.novybydzov.cz

Poděkování patří všem, kteří se na zpracování materiálu podíleli.

3 Souhrnná zjištění z průzkumu v romské komunitě a identifikace potřeb novobydžovské romské komunity

Shrnutí uvedených zjištění

Přístup romských rodin k šetření byl velice vstřícný, naprostá většina (92%) domácností umožnila hloubkové dotazování, z tohoto **lze usuzovat na ochotu spolupracovat s městem.**

Šetření bylo provedeno v prosinci 2009 a lednu 2010.

3.1.1 Demografie novobydžovské romské komunity

Počet romských domácností se v průběhu pěti let zvedl na 87 domácností (tj. o 17 domácností ze 70 v roce 2005). **Počet Romů se za stejné období zvedlo o 18,18%, na současných 377 Romů.** Tato velikost komunity výrazně převyšuje odhad z roku 2005. Podíl Romů v novobydžovské populaci je nyní **5%** (4,48% v roce 2005), obvyklá míra zastoupení v populaci ČR je 2 – 3%.

Domácnosti jsou zpravidla 4 – 6 členné, maximální velikost domácnosti je 9.

Počet žen a mužů v komunitě je vyrovnaný, poměr dětí v komunitě je 35,5%. Charakteristický pro novobydžovskou komunitu je **velmi nízký počet členů starších 60 let**, nejstaršímu Romovi je v době šetření 70 let. V průběhu pěti let se počet nejstarších členů komunity snížil.

Více než polovina párů žije v nesezdaném partnerství.

Poměr romských dětí v počtu všech narozených v posledních 5 letech je 16%, toto číslo vysoce převyšuje reálný poměr Romů v komunitě (5%). Romských žen v plodném věku je v době šetření 107, z toho 13 žen plánuje počít v následujících 3 letech 18 dětí. Toto je v souladu se současným trendem reprodukce novobydžovské romské komunity.

Pouze 28% romských žen v plodném věku používá některou z forem antikoncepce, přesto se **trend plánování počtů v posledních pěti letech výrazně promítá i do místní romské komunity**, neboť v roce 2005 používalo antikoncepci pouze 11 žen, **současné používání antikoncepce je tedy téměř třikrát vyšší.** Nejvíce preferovaným druhem antikoncepce je nitroděložní tělíčko, následují pilulky.

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 - 2014

3.1.2 Bydlení novobydžovské romské komunity

K trvalému pobytu v NB je hlášeno 278 Romů, to je o 10 méně než před pěti lety. Rapidně **narostl počet Romů, kteří nejsou k trvalému pobytu hlášeni**. V roce 2005 to bylo 9% z celkového počtu Romů, v roce 2010 je to 99 osob, **tj. 26,3%**. Tento ukazatel je závažný vzhledem k daňové výtěžnosti, kdy lze odhadem předpokládat, že Město Nový Bydžov **přichází o daňový příjem na obyvatele ve výši cca 700 tis. Kč**. Tyto finance jdou do příjmů jiných obcí, ačkoli město Nový Bydžov i o tyto občany pečuje.

Rapidní nárůst Romů ve městě, nepřihlášených k pobytu, je způsoben ochotou majitelů nemovitostí pronajímat Romům objekty k bydlení. V pronájmech u fyzických osob žije 75% všech Romů nepřihlášených k pobytu. 14% zde žije bez řádné nájemní nebo podnájemní smlouvy. Ostatní nepřihlášení mají vlastní nemovitosti.

V městském bytě žije 27,6% romských rodin (24 rodin), v roce 2005 to bylo 39,7%. Romové mají 7% počtu městských bytů. Toto lze vnímat jako mírné protěžování ve prospěch romských rodin, neboť podíl Romů v populaci je 5%.

3.1.3 Pracovní aktivity novobydžovské romské komunity

Práceschopných členů romské komunity je v roce 2010 39,8%, před pěti lety to bylo 46,4,%. Pokles je dán vyšším počtem dětí, matek na mateřské dovolené a invalidních a starobních důchodců. **Absolutní počet práceschopných zůstal neměnný, ačkoli se počet osob v komunitě zvýšil o 18,18%.**

Počet Romů v obou zkoumaných letech, kteří pracují se nezměnil, **nezaměstnanost v romské komunitě zůstala zcela stejná a to 67%.**

Mírně se zvýšil počet osob, kteří jsou zaměstnaní jinde než města a jako OSVČ, přičemž většina za prací dojíždí mimo město Nový Bydžov.

Počet ekonomicky aktivních členů v domácnosti je u Romů v roce 2010 1,7. V roce 2005 to bylo 2,11 pracovně aktivního člena na domácnost. Výrazný pokles je dán současnou celkovou hospodářskou recesí a nedostatkem pracovních příležitostí.

30% nezaměstnaných Romů není v roce 2010 v evidenci úřadu práce. V roce 2005 to bylo 12%. Nárůst je způsoben přísnějšími podmínkami zákona o zaměstnanosti a vyšším počtem sankčních vyřazení z evidence ze strany úřadu práce.

Většinu zaměstnaných na veřejně prospěšné práce tvoří Romové ve všech zkoumaných letech. Romů zaměstnaných na smlouvu delší jak tři měsíce je v posledních čtyřech letech většina.

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 - 2014

Z evidence agendy pomoci v hmotné nouzi vyplývá, že z celkového počtu rodin **na dávkách pomoci v hmotné nouzi v lednu 2010 je 35 % rodin romských**. Z celkového počtu osob pracujících na veřejné službě je ale pouze 27% Romů. Tento nepoměr je způsoben nižší přesčasností členů romských rodin, jak popsáno výše.

V roce 2005 bylo na dávkách sociální péče 67% rodin, ovšem údaje nelze srovnávat, neboť ve zkoumaných letech byly v této oblasti zcela jiné dávkové systémy, přičemž v roce 2010 je dávkový systém nepoměrně přísnější.

3.1.4 Dluhy novobydžovské romské komunity

89% romských domácností je zadluženo, z nich je pouze 40% schopno pravidelně splácet. Nejvíce dluží Romové v rychlých půjčkách a v bankách. Tato situace je způsobena současnou vysokou nezaměstnaností romských rodin a trendem charakteristickým pro romské komunity - řešit finanční problémy aktuálně bez promyšlení dopadů v budoucnosti.

Na dluzích na nájemném v městských bytech se Romové podílí v 38%, ačkoli podíl jim přidělených bytů je 7%. Jejich zadluženost je tedy výrazně vyšší, toto odpovídá všem výše uvedeným zjištěním. U služeb spojených s nájemným je situace obdobná.

Na nájemném dluží 50% romských nájemníků, na službách spojených s bydlením 75%. Situace je výrazně horší než před pěti lety a důvody jsou stejné jak výše popsáno. Romové přednostně řeší dluhy u jiných věřitelů zajišťující služby k bydlení, aby nezůstali např. bez elektrické energie. Mnoho z nich se spoléhá na zaměstnání na veřejně prospěšné práce a neplacení nájemného se sociálním pracovníkům jeví jako účelové, aby byli do práce u města zařazení.

3.1.5 Vzdělanost novobydžovské romské komunity

V místní romské komunitě se v průběhu pěti let výrazně zvýšil počet osob s maturitou (z 0,3% na 2,1%) a vyučených (ze 7,2% na 9,3%). Toto je velmi pozitivní ukazatel a výsledek práce místního školství. V lednu 2010 je **11 mladých Romů na učilišti nebo střední škole**. Vysokou školu nemá žádný Rom, stejně jako před pěti lety.

Romské rodiny při zápisu malých dětí do mateřské školy **preferují MŠ Palackého**. Školou povinné děti jsou hlášeny převážně na ZŠ Karla IV., ovšem z celkového počtu romských školou povinných dětí je **53% v ZŠ Palackého**.

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 - 2014

Pozitivním ukazatelem vnímání důležitosti vzdělání je přání 67% romských rodin své děti doučovat.

59% romských školou povinných dětí navštěvuje nějakou volnočasovou aktivitu až už organizovanou nebo neorganizovanou (NZDM). Aktuálně je preferováno nízkoprahové centrum a školní klub, zřejmě díky finanční dostupnosti, následuje fotbal a tanec v kroužku „Děti z města“.

Rodiny jako aktivitu ve volném čase svých dětí **preferují přípravu do školy**, hru, sport a kroužky.

3.1.6. Rizikové jevy v novobydžovské romské komunitě

Podíl Romů v novobydžovské populaci je 5%, přesto se na rizikových jevech podílí mnohonásobně více.

Osvojení bylo ve sledovaných třech letech pouze jedno, v roce 2008 a bylo to romské dítě.

Podíl přestupků u dětí a mladistvých je mnohonásobně větší než je jejich reálný podíl v obyvatelstvu, v roce 2008 **zavinily romské děti a mládež 43% všech přestupků, 42% činů jinak trestných.**

Dohledy nad výchovou v roce 2009 byly z 39% případů u romských dětí a mládeže (v roce 2005 to bylo 20%), 32% řešených výchovných problémů bylo v romských rodinách. V náhradní rodinné výchově jsou v 17% případů romské děti.

Pozitivním jevem je pokles romských dětí v ústavní péči, v roce 2009 nebylo v péči žádné romské dítě. Týrání dětí se v romských rodinách ve sledovaných letech nevyskytovalo, ačkoli má ORP Nový Bydžov cca 3 případy týraných dětí ročně.

Z evidence osob ve výkonu trestu odnětí svobody a ve vazbě vyplývá, že z celkového počtu těchto osob je více jak třetina Romů, trend má meziročně stoupající tendenci.

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 - 2014

3.1.7 Potřeba sociálních služeb a poradenství v novobydžovské romské komunitě

Romové subjektivně vnímají **potřebu poradenství** více než většinová populace, z 90%. Nejvíce je žádáno **poradenství v dluhové problematice, hledání práce, v problémech s dětmi a mládeží, v jednání s úřady, v oblasti kariéry a bydlení**. Druhy poradenství více typické pro většinovou populaci jsou na pozadí potřeb místní romské komunity.

Z klasických sociálních služeb preferují Romové terénní programy, nízkoprahové centrum pro děti a mládež, azylové domy, krizovou pomoc a aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Sociální služby preferované většinovou společností jsou preferovány okrajově.

Z jiných služeb a forem pomoci je Romy zcela jednoznačně upřednostňováno sociální bydlení, veřejně prospěšné práce, terénní práce a pedagogický asistent. Programy dalšího vzdělávání jsou nejméně žádanou pomocí.

Z celkového objemu příjemců příspěvku na péči s bydlištěm ve městě Nový Bydžov je 5% romského etnika, což přesně odpovídá jejich zastoupení v populaci.

3.1.8 Další zjištění v novobydžovské romské komunitě

13% vyplácených invalidních důchodů není s nárokem na výplatu. Tento fenomén se objevuje v posledních letech zejména v romské komunitě a důvodem je nesplnění potřebného počtu odpracovaných let.

V romské komunitě je 31% osob starších 15 let, které vlastní řidičský průkaz, 42% by mělo o získání řidičského oprávnění zájem.

Z celkového počtu Romů je má řidičský průkaz 19% osob, zatímco z celkového počtu lidí v ORP Nový Bydžov má řidičské oprávnění 62% osob.

Romové vnímají největší podporu města vůči nim v oblasti práce a volnočasových aktivit. Domnívají se, že samospráva by ve vztahu k nim měla primárně řešit zaměstnanost, bydlení a aktivity pro děti.

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 - 2014

3.1.9 Integrovační opatření a jejich financování

Ve sledovaných letech je nejvyšší podíl veřejných prostředků na zajištění mzdových nákladů veřejně prospěšných prací, výdaje mají mírně stoupající charakter, maximální podíl na financování opatření má úřad práce.

Speciální integrační projekty jsou okrajovou záležitostí, realizují se zejména projekty prevence kriminality, bez specifík pro romskou komunitu.

Náklady na terénní sociální práci mají mírně stoupající charakter, výdaje tvoří zejména mzdové náklady za jednoho pracovníka. Ve všech zkoumaných letech byla tato činnost výrazně dotována zejména Vládou ČR, v roce 2009 a 2010 je činnost 100% zajištěna z prostředků ESF.

Nízkoprahové centrum pro děti a mládež je v provozu od ledna 2010, investiční náklady byly plně hrazeny Městem Nový Bydžov, provoz je zajištěn z prostředků ESF.

Náklady na pedagogickou asistenci mají mírně stoupající charakter, jedná se o mzdové náklady a jsou financovány Královéhradeckým krajem bez účasti města.

Náklady na veřejnou službu jsou vyjádřeny jako náklady na zvýšené dávky pomoci v hmotné nouzi, které klienti získají, odpracují-li příslušný počet hodin. Veškeré tyto náklady jsou hrazeny státním rozpočtem.

Podíl města na celkových výdajích na romskou integraci jednotlivých sledovaných letech se pohybuje od 11% do 45%. Nejvíce bylo z rozpočtu vydáno v roce 2009, z důvodu **investic do NZDM**, nejnižší podíl se předpokládá v roce 2010 z důvodu **financování aktivit z ESF**.

Nejvíce bylo na romskou integraci vydáno v roce 2006 z důvodu realizace velkého projektu podpory zaměstnanosti a v roce 2009 z důvodu investic do NZDM.

3.1.10 Postoj většinového obyvatelstva Nového Bydžova

Z průzkumu názorů a potřeb občanů Nového Bydžova, který byl proveden v létě 2009 vyplývá, že řešení romské otázky je nejpalčivějším problémem všech dotázaných občanů, tento názor vyjádřilo 30% dotázaných. Nejvíce ho vyžaduje skupina ve věku 15 – 24 let, s věkem se naléhavost řešení této otázky snižuje.

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 - 2014

3.2 Identifikace potřeb novobydžovské romské komunity vyplývající z průzkumu

Zajištění vyššího počtu sociálních bytů

Zajištění jakékoli formy zaměstnání, podpůrné projekty, sociální ekonomiku

Osvěta vedoucí k vyšší odpovědnosti k povinnostem ve vztahu k úřadu práce

Zachovat veřejně prospěšné práce a veřejnou službu

Osvěta v dluhové problematice, vedení ke splátkovým kalendářům

Systematické doučování romských dětí

Zajištění docházky předškolních dětí do mateřské školy

Nulté nebo přípravné ročníky pro předškolní děti

Osvěta rodičů vedoucí ke zvýšení podílu romských dětí v ZŠ V.Kl. Klicpery

Motivační programy pro Romy v učebním oboru a středoškolských oborech

Osvěta vedoucí k používání antikoncepce

Trvalá podpora nízkoprahového centra pro děti a mládež

Propagace aktivit NZDM v romské komunitě

Speciální sociální práce s rizikovými dětmi a mládeží

Zajištění dluhového a pracovního poradenství

Posílení terénní sociální práce

Zajištění nové sociální služby aktivizační služby pro děti a mládež – komunitní centrum

4 OPATŘENÍ PROJEDNÁVANÁ V PRACOVNÍCH SKUPINÁCH A NA VEŘEJNÉM PROJEDNÁNÍ

- Navýšení počtu strážníků
- Služební vůz pro MP
- Odměny za dobré vysvědčení
- Jednání s pronajímateli budov
- Udržení současného počtu sociálních bytů
- Udržení současného počtu míst VPP
- Zvýšení kapacity TSP o 1 pracovníka
- Trvalá podpora NZDM
- Snížení počtu heren ve městě
- Zajištění docházky předškolních dětí do mateřské školy
- Nulté nebo přípravné ročníky pro předškolní děti
- Mobilární exekuce
- Odměny za dobré vysvědčení
- Vznik komunitního centra

5 PRIORITY

- Terénní sociální práce a vzdělávání
- Represivní opatření
- Zaměstnanost a bydlení

Koncepce romské integrace v Novém Bydžově 2010 - 2014

6 PLÁN AKTIVIT, TERMÍNŮ A ORGANIZAČNÍHO ZAJIŠTĚNÍ

Priorita	Aktivita	Specifikace	Organizační zabezpečení	zodpovídá	termín	roční finanční náročnost z rozpočtu města v daném období		Poznámka
						v případě dotace	bez dotace	
Terénní sociální práce a vzdělávání	Zvýšení kapacity TSP o 1 pracovníka	osvětová činnost	Město NB	Lusková	leden 2011	0,- Kč	300 000,- Kč	nové opatření
		snižování zadluženosti						
doučování								
	Provoz NZDM	výkon sociální služby	Duha o.p.s.	Holmanová, Lusková	průběžně	0,- Kč	400 000,- Kč	stávající opatření
Represivní opatření	Navýšení počtu strážníků	2 strážníci, zaměřeni na veřejný pořádek	Město NB	místostarosta	2012		800 000,- Kč	nové opatření
	zajištění vozu pro MP			starosta	2011		60 000,- Kč	nové opatření
	Jednání s pronajímateli budov	ve věci soukromých pronájmů romským rodinám		starosta	průběžně	0,- Kč	0,- Kč	nové opatření
	příprava podkladů pro kontrolu finančního úřadu vůči pronajímatelům budov	zaměřeno na daň z pronájmů		Lusková	říjen 2011	0,- Kč	0,- Kč	nové opatření
	Snížení počtu heren ve městě	po legislativní úpravě možností		starosta, Lusková	leden 2013	0,- Kč	0,- Kč	nové opatření
Zaměstnanost a bydlení	Udržení současného počtu sociálních bytů	stav 22 - 24 bytů	Město NB	Mádlová, starosta	průběžně	0,- Kč	0,- Kč	stávající opatření
	Udržení současného počtu míst VPP	stav 20 - 22 míst		starosta, Česáková	průběžně		800 000,- Kč	stávající opatření

Koncepce schválena Zastupitelstvem Města Nový Bydžov dne 16.6.2010.